

Vlada Republike Hrvatske

Pokretanje novog investicijskog ciklusa u Republici Hrvatskoj u mandatu od 2012.-2015. s posebnom analizom za 2012. godinu

Radimir Čačić

Prvi potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske

Zagreb, 23. veljače 2012.

Načela smjernica za izradu Proračuna RH za 2012. godinu

- 1. Stvaranje preduvjeta za pokretanje gospodarskog rasta**
 - 2. Održivost javnih financija u skladu sa Zakonom o fiskalnoj odgovornosti**
 - 3. Zaštita socijalno najosjetljivijih skupina društva**
 - Međuovisnost sva tri navedena elementa
- Poluge koje omogućuju najbrži, najveći i najjednostavniji rast:
 1. supstitucija uvoza energije i hrane na unutarnjem tržištu
 2. iskorištavanje neiskorištenog kapitala državne imovine, a posebno u područjima turizma i poljoprivrede

U svim spomenutim područjima Država ima ulogu pripreme projekata i otvaranja prostora privatnom kapitalu

U prostoru najvećeg investicijskog potencijala (energetici), priprema projekata traje godinama, a minimalno 6 do 18 mjeseci. Danas nije spremno ni 5% potrebnih projekata.

Po završetku faze pripreme projekta ne postoji problem financiranja, a količina projekata osigurava kontinuitet rasta u cijelom mandatu Vlade.

Energetika - stanje

Neto uvoznici	TWh
Italija	45
Brazil	40
SAD	34
Finska	12
Indija	10
Hong Kong (Kina)	8
Argentina	6
Hrvatska	6
Irak	6
Mađarska	6
Ostali	68
Ukupno	241

- Hrvatska uvozi 6 TWh (400 mil eura) električne energije
- Dugoročno, s obzirom na činjenicu da susjedne zemlje bilježe značajan deficit elektroenergetske bilance, postoji potencijal za dodatno unaprjeđenje elektroenergetske bilance RH kroz izvoz električne energije u zemlje regije

Zadatak Vlade RH

- U trenutku formiranja Vlade, koji koincidira s prijetnjom nastanka novog recesijskog vala, te u roku od maksimalno 9 mjeseci, Vlada ima zadatak ostvariti rast u fiksnom kapitalu od **7,4%** i nadoknadu predviđenog pada od **2%** u 2012. godini (*prema projekcijama Ekonomskog instituta – EIZ*), **što kumulativno predstavlja zadatak realizacije rasta na razini od 9,4%**

	2011.		2012.		2013.		2014.	
	EIZ*	VRH**	EIZ*	VRH**	EIZ*	VRH**	EIZ*	VRH**
Realni rast BDP-a (% promjene)	0,2	0,4	-0,3	0,8	1,0	1,5	-	2,5
Realna osobna potrošnja (% promjene)	0,3	0,3	-0,3	-0,3	0,7	0,7	-	1,3
Realna državna potrošnja (% promjene)	0,1	-0,1	-1,4	-2,4	-0,3	-2,0	-	-0,8
Realne investicije (% promjene)	<u>-7,5</u>	<u>-7,3</u>	<u>-2,0</u>	<u>7,4</u>	<u>2,5</u>	<u>3,2</u>	-	<u>4,6</u>
Izvoz roba i usluga (konstantne cijene, % promjene)	-2,6	-1,7	1,3	1,1	1,6	3,8	-	4,8
Uvoz roba i usluga (konstantne cijene, % promjene)	-6,5	-5,4	0,9	1,5	1,1	2,1	-	3,2
Tekuća bilanca (% BDP-a)	0,2		0,6		1,0		-	
Potrošačke cijene (% promjene)	2,3	2,3	2,6	2,4	2,7	2,5	-	2,4
Tečaj (HRK/EUR)	7,43		7,48		7,48		-	
Stopa nezaposlenosti (registrirana, %)	18,0		18,1		17,5		-	
Državni Proračun	-5,5		-4,0		-3,5		-	

EIZ* - Ekonomski institut, Zagreb (Croatian Economic Outlook Quarterly, Junaary 2012)

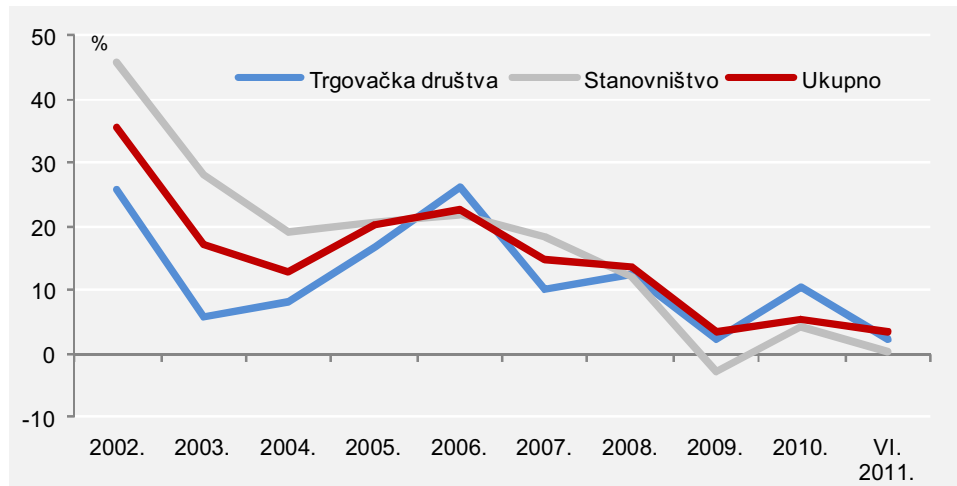
VRH** - Vlada Republike Hrvatske (Prijedlog mjera i smjernice za izradu Proračuna za 2012. godinu, 25. siječnja 2012.)

Rezultat dosadašnje politike – stanje

- Bivša Vlada vodila je politiku zadržavanja visine plaća i mirovina te razine zaposlenosti uz istovremeni rast zapošljavanja u javnom sektoru
- Istovremeno je rastao dug* (2008. = 42%, 9 mj. 2011. = 61,2%, 2011. = 63%**). Da ekspanzija duga ne bude još veća, rezovi tj. uštede su se realizirale na projektima (koji bi u slučaju da su bili aktivirani, omogućili razvoj i zapošljavanje, npr. u energetici, a ne u neproduktivnoj potrošnji)
 - **dug opće države = dug središnje države, izvanproračunskih korisnika i lokalne države i potencijalne obveze države (državna jamstva i dug HBOR-a)*
 - ***procjena bankarskog sektora*
- Takva politika vođena je u vremenu oporavka europske ekonomije, da bi nažalost danas ponovo dočekali novi val recesije. To jasno ukazuje da se radilo o antirazvojnim proračunima.

Rezultat dosadašnje politike – stanje

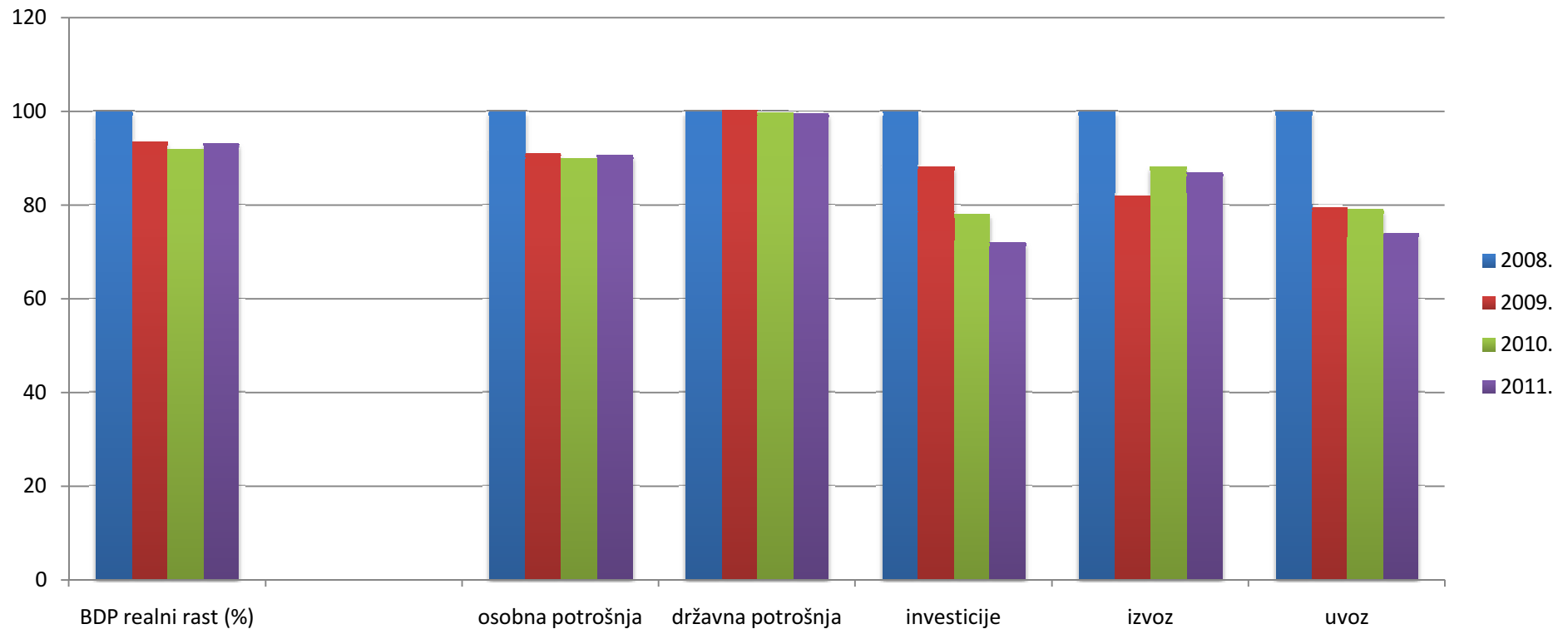
Stope promjene kredita banaka

- Otežani uvjeti poslovanja u posljednje četiri godine utjecali su na pad investicija javnih i privatnih subjekata na razinu iz 2003.
- U posljednje dvije godine, najveći dio kreditne aktivnosti banaka usmjeren je na plasmane manje rizičnom sektoru državnih jedinica, dok su trgovačka društva novoodobrena sredstva pretežito koristila za financiranje obrtnih sredstava i održavanje likvidnosti, a ne za nove investicije
- Slijedom navedenog realno je očekivati stagnaciju i dodatni pad investicijskih aktivnosti privatnog sektora, što će doprinijeti padu BDP-a u 2012. godini

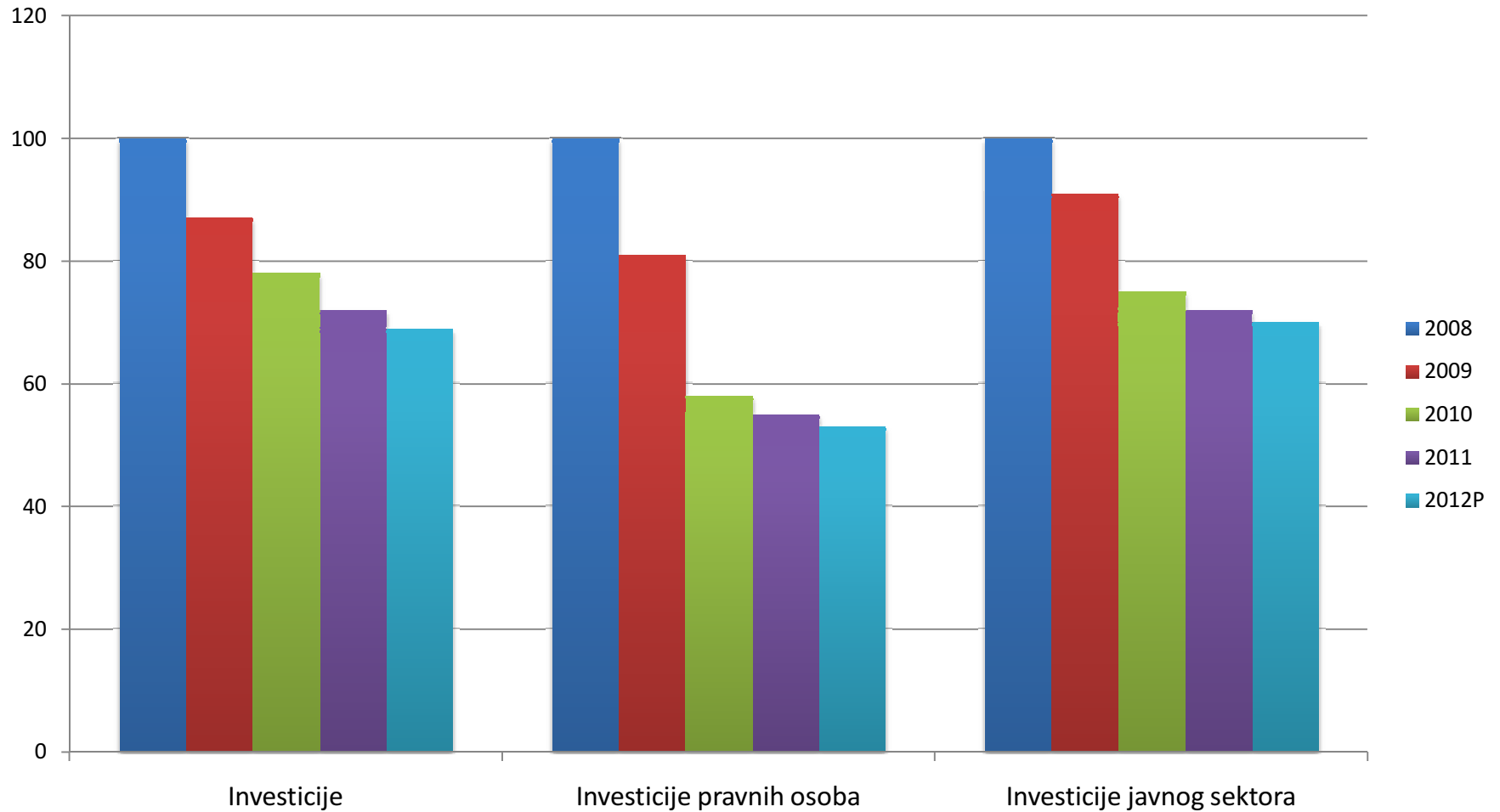
Rezultat dosadašnje politike – stanje

Indeks, 2008.=100

Rezultat dosadašnje politike – stanje

Indeks, 2008.=100

Pokretanje investicijskog ciklusa

1. Realizacijom svih ekonomski opravdanih investicija u javnom sektoru
2. Pokretanjem novih projekata uz korištenje privatnog kapitala na području javno privatnog partnerstva i energetske učinkovitosti i to prvenstveno velikog broja malih projekata

Napomena: obzirom na kratkoću roka, preostalih 6 do 9 mjeseci u 2012. godini, naglasak je na velikom broju manjih projekata koji ne traže dugotrajnu pripremu i moguće ih je brzo realizirati

3. Stvaranjem preduvjeta za pokretanje investicija u privatnom sektoru i pozitivne ulagačke klime (između ostalog smanjenjem administrativnih barijera te, primjerice, avansnim plaćanjem javnog sektora u iznosu od 10%)

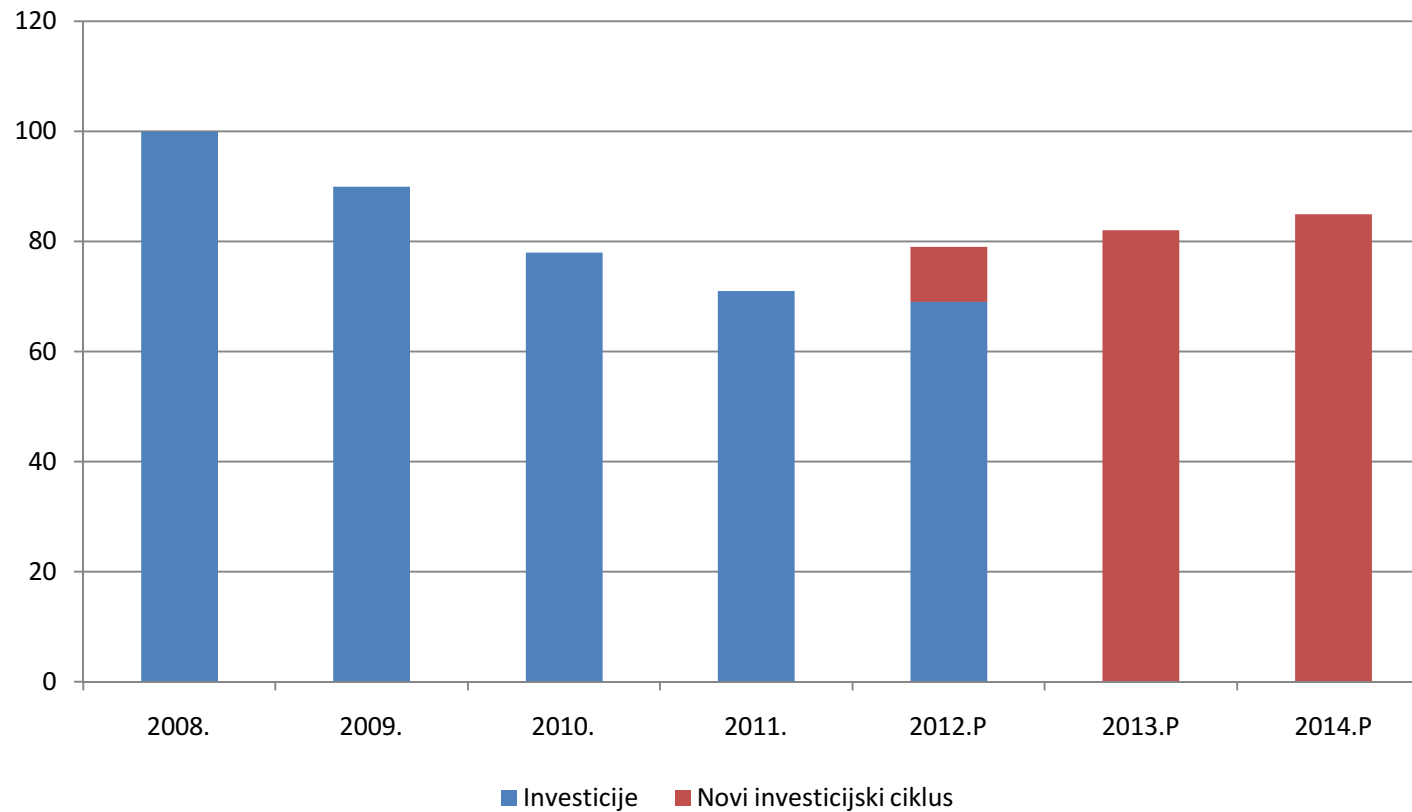
Pokretanje investicijskog ciklusa

- Sustavni pristup u pokretanju investicijskog ciklusa
- Identifikacija konkretnih investicijskih projekata
- Sagledavanje projekata na osnovi kvalitativnih i kvantitativnih kriterija:
 - Utvrđivanje rentabilnosti i likvidnosti projekata (prinos na investiciju, razdoblje povrata, interna stopa rentabilnosti projekta, itd.)
 - Stvaranje novih vrijednosti
 - Društvena prihvatljivost
 - Razvojni potencijal projekata
 - Potencijalni rizici
- Postavljanje prioriteta, grupiranje i sustavna selekcija projekata prema razini strateške važnosti i razini multiplikativnih efekata na cjelokupno gospodarstvo
- Kontinuirani nadzor i praćenje implementacije projekata

Pokretanje investicijskog ciklusa

Trend investicija 2008. – 2014.

Indeks, 2008.=100

Financiranje

- Investicijski ciklus financirao bi se, u većoj mjeri, na projektnoj osnovi:
 - Kapitalom javnog sektora, generiranim monetizacijom postojeće operativne i neoperativne imovine u državnom vlasništvu, čime se kreiraju preduvjeti za strukturiranje financiranja na projektnim osnovama (kombinacijom vlasničkog kapitala i duga)
 - Vlasničkim kapitalom međunarodnih i domaćih strateških investitora (kroz model JPP ili direktno)
 - Nepovratnim sredstvima iz strukturnih fondova EU
 - Sredstvima razvojnih banaka: veliki kapaciteti razvojnih banaka na raspolaganju su Vladi RH za 2012. godinu (Svjetska banka 300 mil. eura, EBRD 400 mil. eura i EIB 300 mil. eura - gotovo milijardu eura potencijala razvojnih banaka)
 - Sredstvima komercijalnih banaka

Investicijski potencijal ministarstava i javnih poduzeća (2008.-2012.)

Red. broj	Ministarstvo	Ministarstvo /Tvrtnka / Uprava / Agencija	Realizirane Investicije u 000 €	Realizirane Investicije u 000 €	Realizirane Investicije u 000 €	Realizirane Investicije u 000 €	Predviđene investicije u 000€ (sigurno fakturirane)	Maksimalne investicije uz uvjet osiguranja izvora financiranja, mogućnost preuzimanja projekata iz 2013., uz maksimalan učinak u 000 €	Δ investicija u 000 €
			2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.	2012.
1.	TOTAL	Ministarstvo poljoprivrede	149.984	117.625	123.160	212.568	120.000	300.000	180.000
2.	TOTAL	MRRFEU	139.256	118.759	130.870	120.736	100.000	170.000	70.000
3.	TOTAL	Ministarstvo gospodarstva	434.730	467.062	465.944	360.932	380.000	550.000	170.000
4.	TOTAL	Ministarstvo pom.prom.inf	1.009.908	875.649	586.571	545.264	630.000	810.000	180.000
5.	UKUPNE INVESTICIJE (1+2+3+4)		1.733.878	1.579.095	1.306.545	1.239.500	1.230.000	1.830.000	600.000
6.	TOTAL	JPP+ESCO program							540.000
7.	TOTAL	Potencijal ŽUC							60.000
8.	UKUPNI Δ POTENCIJALA NOVI PROJEKTI (6+7)								600.000
9.	UKUPNO (5+8)								1.200.000

Javna poduzeća i ministarstva s najvećim investicijskim potencijalom

Tvrtka	Predviđene investicije u 000€ (sigurno fakturirane)	Maksimalne investicije uz uvjet osiguranja izvora financiranja, mogućnost preuzimanja projekata iz 2013., uz maksimalan učinak u 000€	Δ (delta) investicija (2012.) u 000€
	2012.	2012.	2012.
HEP grupa	280.000	430.000	150.000
Hrvatske vode (implementacija)	120.000	300.000	180.000
Hrvatske autoceste	200.000	340.000	140.000
Hrvatske ceste	300.000	300.000	0
HŽ – ukupno	130.000	170.000	40.000
Ukupno	1.030.000	1.540.000	510.000
Ministarstvo RRFEU	100.000	170.000	70.000
MINGO (ostalo)	100.000	120.000	20.000
Ukupno (javna poduzeća + MRRFEU+ MINGO)	1.230.000	1.830.000	600.000

Novi projekti

- Investicijski potencijal započelih projekata ministarstva i javnih poduzeća (i onih koje je moguće brzo započeti) nedostatan je za optimalan doprinos ciljanom rastu BDP-a
- S obzirom na to, nužno je pokrenuti nove investicijske projekte financirane privatnim kapitalom
- Projekti koji imaju preduvjete za realizaciju (analiza potreba, lokacijske, građevinske dozvole itd.) nose potencijal od 600 milijuna eura, a radi se o projektima:
 - Izgradnje, dogradnje i rekonstrukcije objekata u školstvu, kulturi, znanosti, socijalnoj skrbi, zdravstvu, pravosuđu i obrani putem javno privatnog partnerstva (JPP-a)
 - Energetske učinkovitosti
 - Pojačanog održavanja prometnica
- Kako bi se krenulo u realizaciju, potrebne su određene izmjene zakonske regulative - završena faza pripreme (ožujak/travanj 2012.)

Novi projekti – javne ustanove

- Izgradnja, dogradnja i rekonstrukcija objekata u školstvu, kulturi, znanosti, socijalnoj skrbi, zdravstvu, pravosuđu i obrani putem javno privatnog partnerstva
- Vrijednost investicija u naredne 4 godine veća je od 7 milijardi kuna
- Mogućnost realizacije investicija u 9 mjeseci 2012. godine je na razini od 2,2 milijarde kuna ili 300 milijuna eura

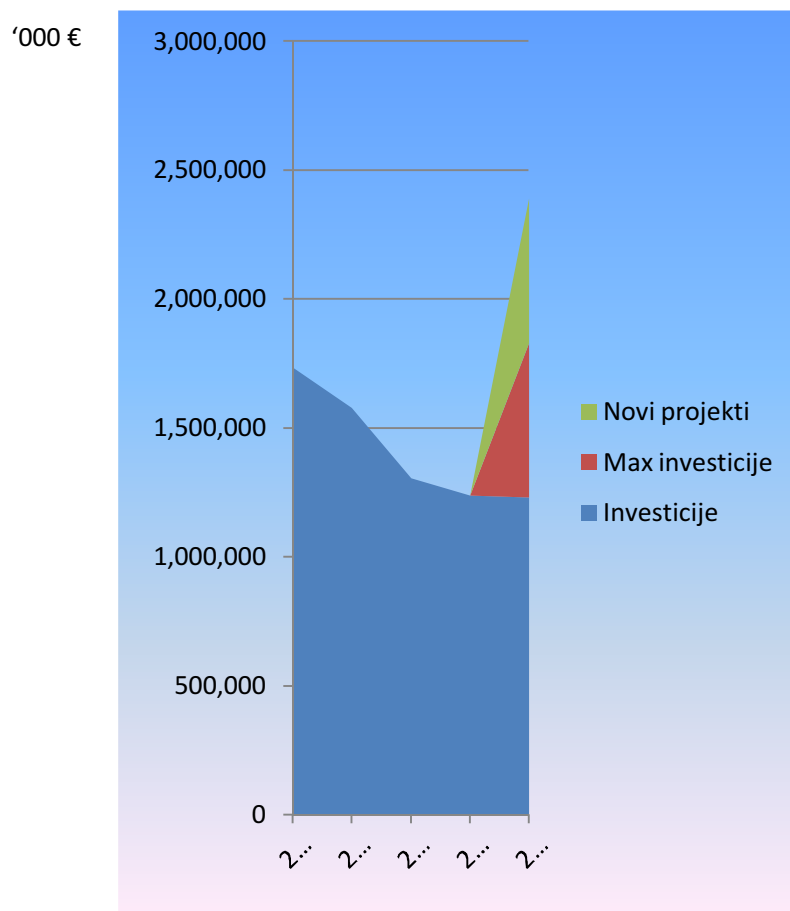
Novi projekti – energetska učinkovitost

- Energetska politika EU, između ostalog, nalaže povećanje energetske učinkovitosti
- Potencijal za povećanje energetske učinkovitosti prisutan je u svim sektorima potrošnje, posebice u zgradarstvu (zgrade čine oko 40% ukupne potrošnje energije, a u 80% zgrada imamo preko 60% nepotrebnog gubitka energije)
 - Energetska obnova postojećih javnih zgrada i stambenih prostora
- Realizacija projekata izgradnje novih energetski učinkovitih objekata putem modela JPP
- U 2012. godini moguće je realizirati ukupne investicije u iznosu od 1,8 milijardi kuna ili 240 milijuna eura

Novi projekti – lokalna cestovna infrastruktura

- Intenzivnija kapitalna ulaganja u održavanje lokalne cestovne infrastrukture
- Provedba i realizacija putem županijskih uprava za ceste
 - državni proračun je u posljednjih 10 godina udvostručen, a ulaganja u održavanje cesta je ostalo na jednakoj razini – mogućnost decentralizacije
 - uništena bazna prometna infrastruktura
- Ne postoji potreba izrade projektne dokumentacije
- Kratki vremenski period realizacije
- Mogućnost realizacije investicija iznosi 450 milijuna kuna ili 60 milijuna eura na godišnjoj razini

Potencijal javnog sektora – grafički

- Razliku između maksimalnih investicija u 2012. i aktualno identificiranog potencijala javnih poduzeća čine novi projekti u iznosu od 600 milijuna eura

Potencijal privatnog sektora

- Potencijal privatnog sektora u posljednjih nekoliko godina nije u potpunosti iskorišten, stoga Vlada treba što prije stvoriti preduvjete za pokretanje investicija u privatnom sektoru:
 - Strukturnim reformama s ciljem oživljavanja poduzetničke klime i kompetitivnog okruženja (samo u 2012. godini država je prepustila preko 3 milijarde kuna gospodarstvu kao poticaj)
 - Razvojem poduzetničke infrastrukture
 - Kreiranjem institucionalnih preduvjeta za efikasnu implementaciju međunarodnih investicijskih projekata
 - Smanjenje administrativnih barijera za realizaciju investicijskih projekata
 - Osiguravanjem nesmetane provedbe započetih investicijskih projekata
 - Podupiranjem poduzetnika prilikom aplikacije za financiranje projekata iz fondova EU i od strane razvojnih banaka

Snažno povećanje razine poduzetničkog optimizma može nadoknaditi moguću razliku do maksimalne realizacije javnog sektora do razine 400 milijuna eura

Zahvaljujem na pozornosti

Hrvatska ima znanje, potencijal i priliku fokusiranim pristupom u javnom sektoru te kreiranjem poticajnog okruženja za privatni sektor, u kratkom vremenskom roku, napraviti značajan iskorak prema ekonomskom napretku